

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Integraal Kind Centrum De Geluksvogel
 Brinnummer 16UN
 Balijeweg 101
 6222 BE Maastricht
 043-3632065

*Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling
 Integraal Kind Centrum De Geluksvogel 16UN 2018-2019*

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Waarom een meldcode?	3
1.2 Geweld in de huiselijke kring	3
1.3 Criteria voor inspectie	3
1.4 De zorgstructuur binnen IKC De Geluksvogel.....	3
2. Stappenplan.....	4
2.1 Signaleren en in kaart brengen van signalen	4
2.2 Collegiale consultatie	4
2.3 Gesprek met de leerling en/ of de ouders	5
2.4 Wegen van het geweld of de mishandeling.....	5
2.5 Beslissen, hulp organiseren of melden	5
2.6 Volgen	6
2.7 Stroomschema	7
3. Aandachtspunten en dilemma's.....	8
3.1 Het steunpunt	8
3.2 Melden bij Veilig Thuis	9
3.3 Beroepsgeheim, toestemming en meldrecht	10
3.4 Verantwoordelijkheden van de school	10
4. Verandering meldcode per 1 januari 2019.....	11
4.1 De Meldcode.....	12
4.2 Vooraf.....	12
4.3 Afwegingskader: onderdeel van de meldcode	13
4.5 Begrippen en definities	16

1. Inleiding

1.1 Waarom een meldcode?

Sinds 1 juli 2013 zijn wij als school op grond van de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling verplicht om een meldcode te hanteren. Daarnaast vinden wij het als school belangrijk dat wij, zeker gezien de kwetsbare doelgroep waarmee wij werken, een duidelijke en eenduidige aanpak hebben wat betreft het signaleren en het handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling. Onder huiselijk geweld en kindermishandeling wordt ook begrepen, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking, eengerelateerd geweld, ouderen-mishandeling en huwelijksdwang.

De verplichting vanuit de overheid om een meldcode te hanteren heeft als doel beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Als school hebben wij de wettelijke plicht om:

- Te beschikken over een meldcode die voldoet aan de wettelijke eisen.
- De kennis en het gebruik van de meldcode binnen de eigen school te bevorderen.

1.2 Geweld in de huiselijke kring

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling heeft betrekking op alle vormen van geweld in de huiselijke situatie. Het gaat bij de definities om de relatie tussen pleger en slachtoffer en niet om de locatie waar het geweld plaatsvindt. Zo valt geweld tussen twee partners die een lat-relatie hebben onder huiselijk geweld en is er sprake van kindermishandeling als een kind getuige is van geweld tussen zijn ouders, ook als deze ouders op verschillende adressen wonen.

Geweld gepleegd door een professional ten opzicht van een leerling, valt buiten het bereik van de meldcode. In dat geval zijn andere wetgeving en stappen aan de orde, zoals het informeren van de leidinggevende en/of de directie en het inschakelen van de betreffende inspectie.

Ook geweld tussen leerlingen onderling valt niet onder deze meldcode. Deze signalen behoren te worden gemeld bij de leidinggevende of de directie.

De leerling hoeft niet altijd het slachtoffer te zijn van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. De leerling kan ook de vermoedelijke pleger of getuige zijn bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Ook in dat geval is deze meldcode van toepassing.

1.3 Criteria voor inspectie

In het kader van haar toezichthoudende taak zal de inspectie onze school op drie punten bevragen, om te bepalen of wij voldoen aan onze plicht met betrekking tot de meldcode:

- Het beschikken over een meldcode
- De randvoorwaarden voor de toepassing ervan
- De feitelijke toepassing van de meldcode

1.4 De zorgstructuur binnen IKC De Geluksvogel

De zorgstructuur binnen onze school kent verschillende functionarissen die achtereenvolgens ingeschakeld worden wanneer de problematiek van leerlingen gezien zwaarte en complexiteit daarom vraagt:

- Leerkrachten zijn de spil van de begeleiding binnen de school en eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders, collega's en externe hulpverleners.
- De schoolmaatschappelijk werkster, orthopedagoge/consultante, ib-er, logopediste bieden aanvullende, meer specifieke vormen van begeleiding.
Deze groep vormt samen het intern zorgteam en zorgt voor "smalle" multidisciplinaire weging en afstemming.
- De partners binnen het Knooppunt zorgen voor "brede" multidisciplinaire weging en afstemming.
- De schoolagent is oproepbaar om aan te schuiven bij overleggen.
- De school kent een veiligheidscoördinator

2. Stappenplan

In het onderstaand stappenplan staan de stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling vertaald naar onze school. Het kan altijd zijn dat er, afhankelijk van specifieke factoren, wordt afgeweken van de volgorde van de stappen. Zo zou het kunnen zijn dat door de ernst van de situatie eerder in gesprek wordt getreden in het knooppuntoverleg of dat er door eventuele dreiging voor wordt gekozen het gesprek met leerling en/ of ouders over te slaan.

Ook hebben wij als school er bewust voor gekozen om tijdsindicaties toe te voegen bij de stappen. Dit om te voorkomen dat zaken te lang blijven liggen. Natuurlijk zijn wij hierbij wel afhankelijk van externen. In dit stappenplan is ook de verdeling van de verantwoordelijkheden vastgelegd.

2.1 Signaleren en in kaart brengen van signalen

stap 1:

Bij het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, of bij andere zorgen rondom een leerling, zal de leerkracht van de betreffende leerling altijd als eerste worden ingeschakeld en in actie komen. Mocht een personeelslid vermoedens hebben van van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling, zal hij altijd binnen een week hierover in gesprek gaan met de betreffende leerkracht. Allereerst zal de leerkracht na nagaan of er op basis van beschikbare informatie, dossier/ school data beheer, eerder vermoedens zijn geweest van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling. De zorgcoördinator wordt ingeschakeld en samen met de zorgcoördinator zal de leerkracht een leerlingbespreking bij elkaar roepen om zijn zorgen te delen met het team en om alle signalen van alle teamleden te ordenen en te bespreken.

Als de vermoedens voortkomen doordat de leerling rechtstreeks met de leerkracht of een leerkracht heeft gesproken kan men direct overgaan naar stap twee.

2.2 Collegiale consultatie

stap 2:

Als de verzamelde informatie het vermoeden van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling ondersteunt, consulteert de leerkracht de zorgcoördinator van de school. Deze brengt de leerling binnen twee weken in het zorgteam overleg in, hier zal men de signalen en zorgen vanuit het team bespreken. Vanuit dit overleg zet men schoolinterne zorg in. Bij enkelvoudige problematiek (afgebakende problematiek met logische vervolgstap) wordt verwezen naar de betreffende partner instelling van het knooppuntoverleg. Binnen dit

overleg besluit men om eventueel Veilig Thuis te consulteren over de vastgestelde zorgen. Ook bestaat hier de mogelijkheid om een risicomelding in de verwijsindex (VIR) te doen. Ook weegt men in het zorgteam overleg af of een casus bespreking in het knooppunt vraagt. Hiertoe besluit men als de problematiek dermate complex is dat de multidisciplinaire kijk en eventueel de interventies van knooppunt partners gewenst is. Ook zal besproken worden of het betrekken van leerling en/ of ouders bij de zorgen gewenst is. Er zal altijd terugkoppeling plaatsvinden naar de leerkracht.

2.3 Gesprek met de leerling en/ of de ouders

stap 3:

Na het zorgteam overleg en het eventuele advies van Veilig Thuis treedt de leerkracht samen met een lid van het zorgteam in gesprek met de leerling en/ of de ouders. Afhankelijk van de situatie gezamenlijk of apart. Ook zal er, mits betrokken bij de leerling, bureau jeugdzorg of andere externe hulpverlening op de hoogte gesteld worden. Door ouders en hulpverlening te informeren over signalen, te vragen over de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van de leerling, zijn zorgen te verduidelijken, te ontcrachten of te bekrachtigen. Hierbij dient de veiligheid van de leerling in de thuissituatie altijd als leidraad te dienen. Ook kan men toestemming vragen om een en ander in het knooppunt te bespreken. Op grond van eerdere afweging kan het gesprek met de leerling en/ of ouders achterwege blijven.

2.4 Wegen van het geweld of de mishandeling

Stap 4:

Na het inwinnen van advies bij collega's en het gesprek met de ouders initieert de zorgcoördinator binnen 4 weken een knooppunt overleg. Het ingewonnen advies bij collega's en de informatie uit het gesprek met de ouders worden door het zorgteam besproken in het knooppunt overleg. In het knooppunt weegt men de aard en de ernst van de signalen en het risico hiervan multidisciplinair af. Vervolgens stelt men een afgestemde aanpak vast, gericht op de ondersteuning van de leerling, de ouders en de school. Ook kan er extra onderzoek plaatsvinden door een van het knooppunt partners.

2.5 Beslissen, hulp organiseren of melden

Stap 5:

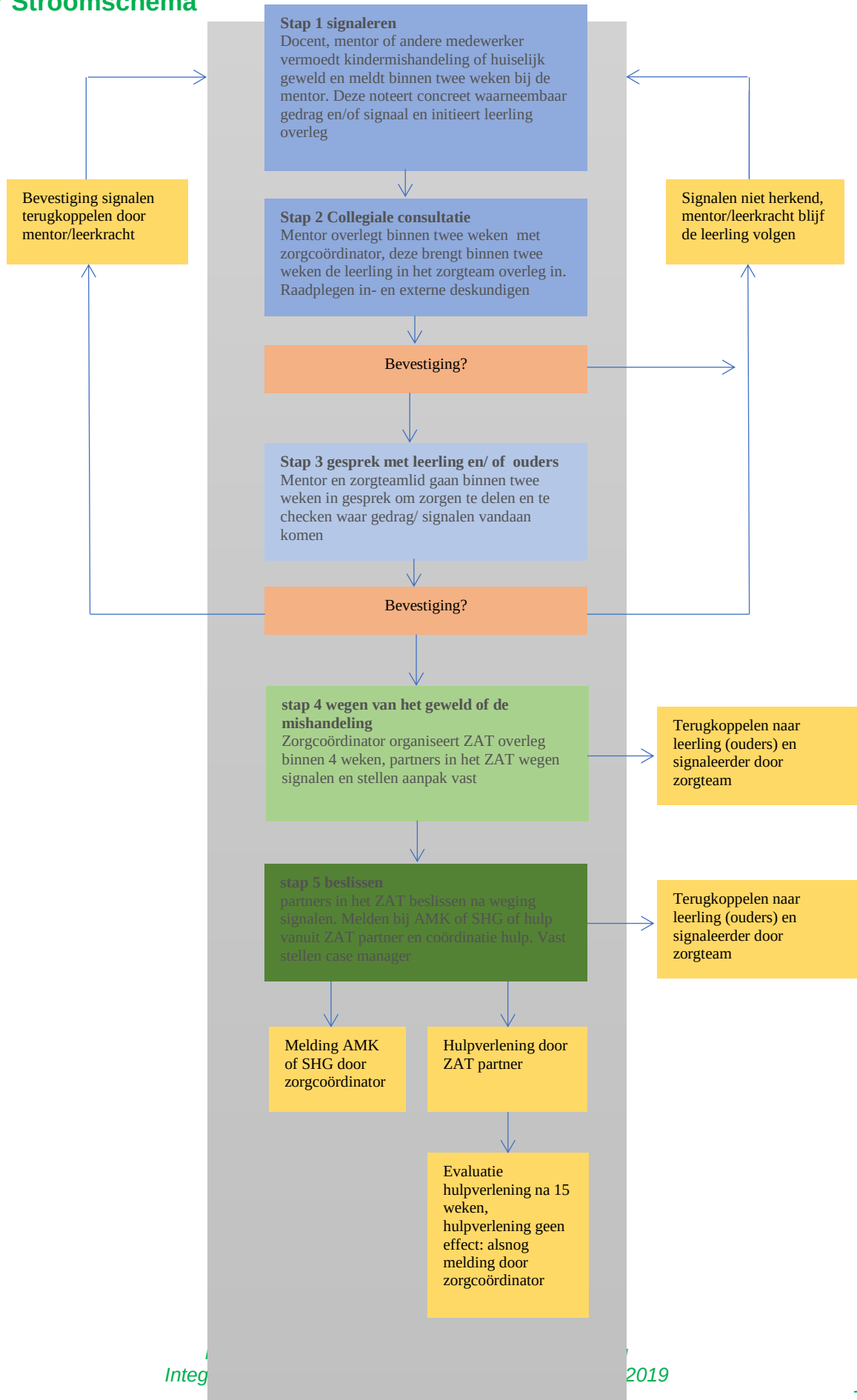
Het knooppunt organiseert de noodzakelijke hulp en stelt samen met het zorgteam de handelingsadviezen voor de school vast. Daarnaast beslissen de knooppuntpartners of er gemeld wordt bij Veilig Thuis en door welke knooppunt functionaris de melding gedaan wordt. Ook wordt er uit het knooppunt een casemanager aangewezen die de casus onder zijn of haar hoede heeft. Met het Veilig Thuis bespreekt men welke maatregelen de knooppuntpartners zelf kunnen nemen om de betrokkenen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling te beschermen. De zorgcoördinator en de leerkracht bespreken, indien nodig samen met de schoolleiding, met de ouders de uitkomst van de bespreking in het knooppuntoverleg.

2.6 Volgen

stap 6:

Binnen school is de zorgcoördinator verantwoordelijk voor het coördineren en het volgen van de zorg die geboden wordt komend uit de voorgaande stappen. Buiten school is de aangewezen casemanager hier verantwoordelijk voor. De zorgcoördinator koppelt terug naar de casemanager en het knooppunt en naar het interne zorgteam. Het knooppunt volgt de effecten van de hulp en stelt de aanpak zonodig bij. Tenslotte biedt men nazorg en evalueert men de aanpak.

2.7 Stroomschema

3. Aandachtspunten en dilemma's

3.1 Het steunpunt

Steunpunt Huiselijk Geweld en Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden genomen met het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Deze laatste maakt (tot 2015) deel uit van het Bureau Jeugdzorg. Bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en bij het Steunpunt Huiselijk Geweld is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met cliënten over de signalen.

Bij het vragen van advies zet het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld zelf *geen* stappen in de richting van de cliënt of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme cliëntgegevens, voor een adviesgesprek hoeft u uw beroepsgeheim dus niet te verbreken. Wel kunnen, met instemming van de adviesvrager, de contactgegevens van de adviesvrager worden vastgelegd, vooral ook met het oog op een eventueel vervolgadvis over dezelfde casus.

Melden

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over.

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld houden melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moet de melder cliëntgegevens verstrekken omdat het Meldpunt of het Steunpunt anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding.

Gaat het om huiselijk geweld waarbij alleen *meerderjarigen* zijn betrokken, dan kan de melding worden gedaan bij het Steunpunt Huiselijk Geweld (telefoon 0900 – 126 26 26). Betreft het vermoeden mishandeling van *kinderen of jongeren tot 18 jaar*, dan kan contact worden gezocht met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (telefoon 0900 – 123 123 0).

Stelt het Steunpunt Huiselijk Geweld bij een melding van huiselijk geweld vast dat ook minderjarigen als slachtoffer of als getuige betrokken zijn bij dit geweld, dan neemt het SHG contact op met het AMK om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Dit geldt ook andersom. Als het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling naar aanleiding van een melding vaststelt dat ook volwassenen slachtoffer van het geweld zijn, zoekt het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling contact met het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Voor meer informatie over de werkwijzen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt

Huiselijk Geweld wordt verwezen naar het Protocol van handelen Advies- en Meldpunten Kindermishandeling

(juni 2009) en naar het Protocol van Handelen Steunpunten Huiselijk Geweld (2013).

Het ligt in de bedoeling dat het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld in 2015 worden samengevoegd tot één Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. De taken van het nieuwe advies- en meldpunt blijven dezelfde: advies geven, meldingen in ontvangst nemen, beoordelen van de noodzaak van vervolgstappen en toe leiden naar passende hulp voor alle betrokkenen.

3.2 Melden bij Veilig Thuis

Sluit bij de melding aan bij de feiten

Bij een melding dient de melder zoveel mogelijk feiten en gebeurtenissen te melden die hijzelf heeft waargenomen. Meldt de melder ook feiten en gebeurtenissen die een ander heeft waargenomen dient de bron vermeld te worden.

Model en handreiking voor informatie uitwisseling

Op de websites van oa KNMG, NvVP, GGZ, Jeugdzorg Nederland en de raad voor kinderbescherming staat een model van afspraken voor de handreiking die gebruikt wordt voor informatie uitwisseling tussen gezondheidszorg organisaties en het AMK. Als school kunnen wij gebruik maken van deze handreikingen, ook kan er gekozen worden om een van de knooppuntpartners, bekend met dit model, de melding te laten doen.

Wat Veilig Thuis met een melding doen

Veilig Thuis doet na een melding onderzoek naar de signalen. Dit wil zeggen dat de medewerkers in gesprek gaan met de ouders en met beroepskrachten die met het kind en het gezin te maken hebben. Op basis van de resultaten van dit onderzoek besluit men wat er moet gebeuren. Vaak zal vrijwillige hulp in gang worden gezet, maar Veilig Thuis kan ook beslissen om een melding te doen bij de Raad voor de Kinderbescherming en/of om de politie te informeren bijvoorbeeld om aangifte te doen of om te beoordelen of bij een volgend incident wellicht een tijdelijk huisverbod mogelijk is. Veilig Thuis doet na een melding eveneens onderzoek naar de signalen, voor zover dit nodig is om te beoordelen of toe leiden naar passende hulp voor alle betrokkenen noodzakelijk is. Dit betekent dat het Veilig Thuis in gesprek gaat met de betrokkenen en met beroepskrachten die het gezin kennen en zo nodig de verschillende gezinsleden toe leidt naar passende hulp. Veilig Thuis kan de zaak ook bespreken met de politie, of in een casusoverleg van het Veiligheidshuis. Dit laatste bijvoorbeeld om te bekijken wat de mogelijkheden zijn bij een volgend incident voor een tijdelijk huisverbod, of voor een hulptraject in het gedwongen kader van het strafrecht. Zijn er minderjarigen als pleger, slachtoffer of getuige betrokken bij het huiselijk geweld, dan zoekt het Steunpunt altijd contact met het Veilig Thuis zodat men gezamenlijk kan optrekken in het onderzoek en de vervolgstappen.

Als de behandeling van de melding is afgerond informeren het Veilig Thuis en het Steunpunt Huiselijk Geweld de melder over de stappen die zij naar aanleiding van de melding hebben gezet.

Bekendmaken van de identiteit van de melder bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling

Hoofdregel is dat de identiteit van de melder door het Veilig Thuis of door het Steunpunt Huiselijk Geweld aan het gezin bekend wordt gemaakt. Een melder kan echter ten opzichte van het gezin anoniem blijven als de melding:

- een bedreiging vormt of kan vormen voor de gemelde personen, voor de beroepskracht of zijn medewerkers, of voor anderen; of
- de vertrouwensrelatie zou kunnen verstoren tussen de beroepskracht en de cliënt of zijn gezin.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als een beroepskracht een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de beroepskracht in zijn contact met het Steunpunt Huiselijk Geweld of Veilig Thuis ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening- kan doen om de cliënt of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij de cliënt na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, de cliënt blijft

ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met het Advies Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

3.3 Beroepsgeheim, toestemming en meldrecht

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele cliënten hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. De zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel genoemd wordt, verplicht de beroepskracht om geen informatie aan derden te verstrekken tenzij de cliënt, of in het geval van leerlingen jonger dan 16 jaar, de ouders of voogd van de cliënt, hem daarvoor toestemming heeft gegeven. De zwijgplicht is het instrument bij uitstek om hulp en zorg laagdrempelig te maken, men mag er namelijk vanuit gaan dat hun verhaal niet ergens anders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een leerling die juist dringend geholpen dient te worden nu niet de hulp krijgt die hij nodig heeft. Al met al erkennen wij als school dat de omgang met het beroepsgeheim een vorm is van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig.

Vragen van toestemming

Onze school kan het dilemma van de zwijgplicht ondervangen door ouders een toestemmingsverklaring te laten tekenen waarin toestemming wordt gegeven informatie met derden te overleggen. Er kan van het vragen van toestemming worden afgezien in verband met de veiligheid van de cliënt, van de beroepskracht of die van anderen.

Meldrecht

Voor vermoedens van kindermishandeling is het leerstuk van het conflict van plichten bevestigd in artikel 53 lid 3 van de Wet op de jeugdzorg, dat een uitdrukkelijk meldrecht bevat: iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijk meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling, zonder toestemming van kind of ouders, bij het Veilig Thuis te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht, om zonder toestemming van kind of ouders, op het verzoek van het Veilig Thuis, informatie over het kind en/ of zijn ouders te verschaffen. Gelet op de bovenstaande stappen van de meldcode betekent zonder toestemming niet zonder medeweten. Als regel behoort de beroepskracht vooraf in gesprek te gaan met de leerling over de signalen en over het voornemen om melding te doen (zie punt 2 stappenplan).

3.4 Verantwoordelijkheden van de school

Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt het bevoegd gezag van IKC De Geluksvogel er zorg voor dat:

- Er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet.
- Er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode.
- Regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code.
- De meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers.

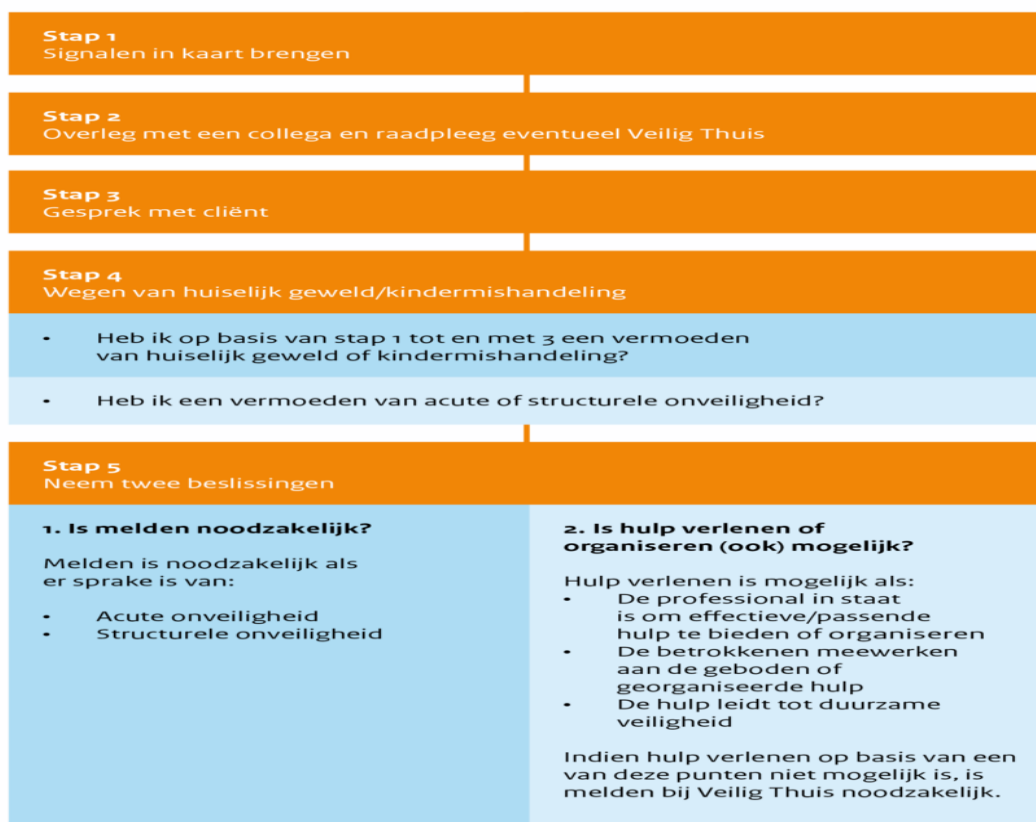
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code.
- De meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie.
- De werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen.

4. Verandering meldcode per 1 januari 2019

Hoe werkt de meldcode?

Iedere organisatie en zelfstandige professional ontwikkelt een eigen meldcode met daarin 5 stappen. Iedere organisatie is wettelijk verplicht om deze 5 stappen in haar meldcode op te nemen.

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

Per 1 januari 2019 verandert de meldcode. Het wordt een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. De 5 stappen uit de meldcode blijven bestaan, maar stap 4 en 5 worden aangepast. In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulp verlenen of melden. De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?

Is zelfhulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

Dit afwegingskader helpt hen bij het wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij het beslissen. De afwegingskaders voor in de meldcode zijn in de eerste helft van 2018 opgesteld door de beroepsgroepen die vallen onder de meldcode. In

*Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling
 Integraal Kind Centrum De Geluksvogel 16UN 2018-2019*

de tweede helft van 2018 wordt er met de afwegingskaders geoefend. De afwegingskaders die gemaakt zijn door de beroepsgroepen vindt u in de [Toolkit huiselijk geweld en kindermishandeling](#).

Wanneer gebruikt een professional de meldcode?

Een professional doorloopt de stappen van de meldcode als hij of zij vermoedens heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het gaat hierbij niet alleen om vermoedens van fysiek geweld, maar ook om vermoedens van psychisch of seksueel geweld en vermoedens van verwaarlozing.

Voor wie is het gebruik van de meldcode verplicht?

Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de [Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#). De meldcode geldt voor professionals die werkzaam zijn in de sectoren:

gezondheidszorg;
onderwijs;
kinderopvang;
maatschappelijke ondersteuning;
jeugdhulp;
justitie.

Werkgevers in bovengenoemde sectoren moeten de meldcode vaststellen en implementeren. Het gebruik en de kennis van de meldcode moeten zij bevorderen onder hun werknemers. Voor tips en hulpmiddelen bij de implementatie van de meldcode, kunt u kijken in de [Toolkit meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#).

Het Afwegingskader in de verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor het onderwijs en leerplicht/RMC1

4.1 De Meldcode

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling signaleren en melden.

Er wordt een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

4.2 Vooraf

De hieronder vermelde uitwerking van het afwegingskader binnen de meldcode is geldig voor het gehele onderwijsveld: van primair t/m hoger en wetenschappelijk onderwijs. Dat maakt het lastig om allerlei functies en functienamen te onderscheiden. Een aantal spilfiguren kan een rol spelen: intern begeleider in het primair onderwijs, zorgcoördinator in het voortgezet onderwijs, studieloopbaanbegeleider in het MBO, decaan en psycholoog in het hoger onderwijs en anderen.

Daarnaast is het afwegingskader van toepassing voor leerplichtambtenaren/medewerkers RMC.

In de vernieuwde Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is voorgesteld een aandachtsfunctionaris verplicht te stellen voor iedereen die met de Meldcode werkt. Voor

leerplicht/RMC is het aan te bevelen een aandachtsfunctionaris aan te stellen in het sociaal domein. Voor meer informatie over de aandachtsfunctionaris verwijzen we naar www.lvak.nl.

Binnen deze aanpak is een van de (verplichte) stappen van de Wet Meldcode, stap 2, een deskundige collega of Aandachtsfunctionaris te consulteren. Dat impliceert dat die specifieke deskundigheid ook in huis (binnen de organisatie) aanwezig moet zijn.

Organisaties waar de meldcode op van toepassing is wordt geadviseerd om een Aandachtsfunctionaris aan te stellen. Het bevoegd gezag (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode2.

Een school dient een protocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling voorhanden te hebben waarin is vastgelegd wie wat waar wanneer en hoe doet met betrekking tot (vermoedens van) Huiselijk geweld en/of Kindermishandeling. In dit protocol kunnen ook kinderrechten (www.augeo.nl/jongerentaskforce) worden opgenomen. Voor Leerplicht en RMC is dit vastgelegd in de Instructie voor de medewerker leerplicht/RMC.

In beiden moet een kindcheck3 zijn opgenomen.

4.3 Afwegingskader: onderdeel van de meldcode

Onderstaand figuur toont de vijf stappen uit de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Ter ondersteuning van de beslissingen in stap 5 is in stappen 4 en 5 een afwegingskader toegevoegd.

Er is een basisdocument Afwegingskader beschikbaar voor alle beroepsgroepen. Het onderliggende Afwegingskader is de uitwerking voor het Onderwijs, inclusief leerplicht en RMC.

In Stap 5 worden twee beslissingen genomen: het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar (dit kan de aandachtsfunctionaris zijn) vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de

school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.

4.4 Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

1. Waar wordt gesproken over leerplicht(ambtenaar) moet ook gelezen worden RMC. Dat staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. Deze jongeren kunnen begeleiding krijgen van een RMC-consulent.

2 Een leerplichtambtenaar is in dezen autonoom in zijn beslissing.

3 De kindcheck valt onder stap 1 van de meldcode en is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeren die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet onderzocht worden in dat geval in een gesprek met ouders/verzorgers of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten. Zie ook www.augio.nl.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

1 Hierbij valt te denken aan functionarissen uit de 2e lijnsondersteuning in de school, altijd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (dus geen docenten, wel een zorgcoördinator, een vertrouwenspersoon, een orthopedagoog, een schoolpsycholoog, een intern begeleider, en een schoolmaatschappelijk werker)

2 Betrokken functionarissen vanuit de gemeente. Per gemeente verschillend; hierbij valt te denken aan de leerplichtambtenaar of een medewerker van een buurt- of wijkteam dat betrokken is bij de school of een medewerker van de GGD/Jeugdgezondheidszorg.

3 Aanbeveling: spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast. Op 3 juli 2018 wordt de werkwijze van Veilig Thuis vastgesteld. Dan zal er ook een website worden geopend.

4.5 Begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwuring. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt • etc.

Structurele onveiligheid	
Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • etc.

Disclosure	
Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.